Az olajmező új üzeme

Amint már korábban hírt adtunk róla, a szegedi szénhidrogénmező algyői központjában, a gázüzemek szomszédságában víztisztító üzem épült. Rendeltetése, hogy eltávolítson minden szennyeződést az olajjal együtt felszínre kerülő vízből. A megtisztított vizet sajtolják vissza a földbe a rétegenergia pótlására. Az új létesítmény egyes berendezésein az „utolsó simításokat" végzik. Amint ezzel elkészülnek, megkezdődik a próbaüzemelés. A képen az üzem derítőtornyai láthatók.

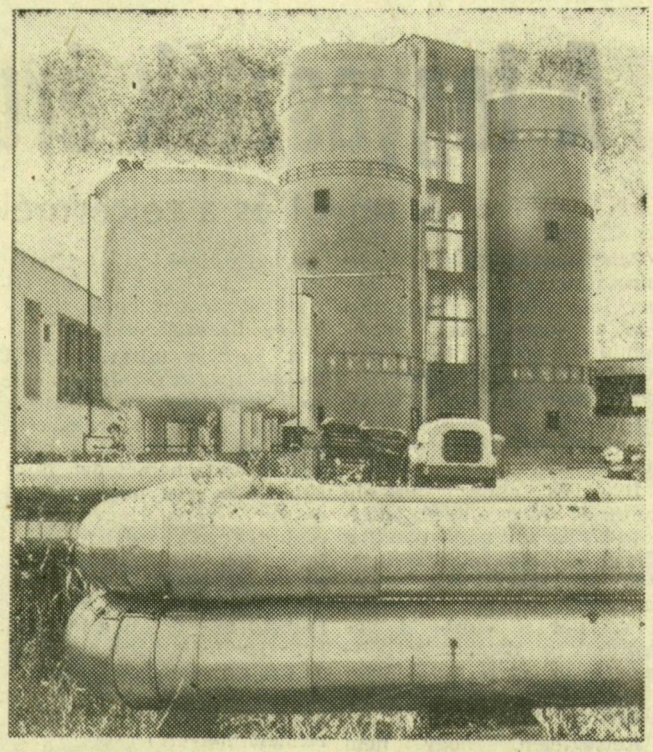

Tóth Béla felvétele

Újdonság

A vázpanel

Milyen építkezésnél alkalmazzák?

Sok szó esik manapság az építő szakemberek körében a vázpanelről. Egyre többen dicsérik, egyre többen ellenzik. Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztériumban letették mellette a voksot, s a jövőben előnyben részesítik. A vázpanelről kérdeztük Sípos Mihályt, a DÉLÉP vezérigazgatóját.

— *Mi is ez tulajdonképpen?*

— Építési rendszer. Többcélú épületek készülnek belőle, amelyek cseresavatos elemekből állnak. De fogalmazhatnánk úgy is, hogy univázas épület, ami házgyárban előállított panelokkal van öltöztetve.

— *Mi a jelentősége?*

— Megteremti a sablont, az iskola, az óvoda, a bölcsőde, a szolgáltatóház, irodaépítéshez, valamint az egészségügyi beruházásokhoz.

— *Gyorsabb, olcsóbb?*

— Nem lehet mondani. Inkább a rendszerépítés kifejlesztése ez. Annyi biztos, hogy a HIOB-nál jobb.

— *Alkalmazzák már?*

— Szegeden még nem, de Budapesten már igen. Az építőipar most tart ott, hogy iparosodjon. Hogy a mezőgazdaságból vegyen hasonlóságot, itt is terjednek a rendszerek.

— *A DÉLÉP mikor kezdi alkalmazni?*

— Várhatóan a nyolcvanas években.

— *Teljesen ráállnak?*

— Az állami építkezéseknél a hagyományos építési mód a minimálisra csökken. Nálunk se lesz másként, de hagyunk a régiből is.

— *Nem jelent ez egyformaságot?*

— Számtalan egyedi megoldás lehetséges. Variálhatók, változtathatók a belméretek, illetve a válaszfalak helyei. Érvényesülhet az építtetők kívánsága, és a helyi szempontokra is figyelemmel lehetünk.

— *Akkor mégis mi bennük a közös, a sablon?*

— A funkciójában egységes ez a rendszer. A belső teret lehet változtatni, de lényegében egyformák, cserélhetők az elemek.

— *Ez miért jó?*

— Amit Szegeden készítünk, bárhol tudják használni a vázpaneles építkezéseknél.

— *Mi a garancia erre?*

— A minisztérium kijelölte a DÉLÉP-et rendszergazdának, hogy a vázpaneles építési módot honosítsuk meg Dél-Magyarországon. Felelősek vagyunk, hogy az igényeket jól összehangoljuk.

— *Mit tettek eddig?*

— A Szegedi Tervező Vállalattal, mint rendszertervezővel aláírtuk a programot, amiben saját magunk tevékenységét, valamint a társvállalatokét rögzítettük. Ennek figyelembevételével 1980-ban kísérleti épületek gyártását, szerelését kezdjük meg a rókusi városrészben. Huszonnégy tantermes iskolát állítunk össze.

— *Csak iskolákat építenek?*

— Amit most átveszünk Budapesttől, abból iskola, óvoda és bölcsőde készül. Aztán más jellegű épületekre is sor kerül.

— *Magánlakást is vállalnak?*

— Azt nem. Csak az úgynevezett kapcsolódó létesítményekre alkalmas a vázpanel. Lakásépítésre nagyon drága lenne.

— *Sokba kerül az átállás?*

— Körülbelül 50 millió forintba. A vázpanelgyártással párhuzamosan a házgyárat is rekonstruáljuk, ami várhatóan 1981-re fejeződik be. A régi technológiát, a monolit szerkezetek építését se hanyagoljuk el, korszerű zsaluszerkezetre rendezkedünk be.

— *Mégis, mi az előnye a vázpaneles építkezésnek?*

— Jobban tudunk gazdálkodni az idővel, színesebbek lesznek az épületek, és nagyobb a választék, gazdagodik a város, s a megnövekedett igényeket ki tudjuk majd elégíteni.

Ennyit előlegként.

Majoros Tibor

Közúti szállítás, buszközlekedés

Konferencia a járműfejlesztésről

A járműfejlesztés sok technikai kérdését csak nemzetközi összefogással lehet megoldani — állapították meg az Autómérnökök Egyesületeinek Nemzetközi Szövetsége (FISITA) hétfőn Budapesten megkezdődött 4 napos konferenciáján, amelyet ezúttal a Gépipari Tudományos Egyesület rendez, s 18 ország szakemberei vesznek részt rajta.

A konferenciát Soltész István kohó- és gépipari miniszter nyitotta meg. Hangsúlyozta: Magyarországon és más országokban is mindinkább fokozódik a közúti szállítás és az autóbusz-közlekedés jelentősége. Ez nemcsak előnyökkel jár, de egész sor megoldásra váró gondot is felvet, így környezetvédelmi kérdéseket, a balesetelhárítás körültekintő megszervezését, az energiahasznosítás és általában a gazdaságosság kérdéseit.

A miniszter bevezetője után szekciókra osztva folytatta munkáját a tanácskozás, amelyen több mint 80 előadás hangzik el.

A kongresszus ma, kedden folytatja munkáját. (MTI)

Szembenézni a valóság változó képével

Írók és kritikusok tanácskozása Szegeden

Szabolcsi Miklós vitaindító tézisei sajátos ellentmondást fogalmaztak meg. A marxista kritika hazánkban az utóbbi évtizedben is megkísérelte az irodalom egészének értékelését, az irodalom folyamatainak felmérését, az értékorientáló fogalmak kidolgozását. Ugyanakkor nem tagadható, hogy a marxista kritikának hazánkban nagy problémái, gondjai, sőt fogyatékosságai vannak. Erősen csökkent hitele az írók, a közönség, a kultúrpolitikai vezetés előtt. E tekintélycsökkenésnek több oka van. A legfontosabb, hogy *az irodalom mozgása, a valóság mozgása, sőt magának a kritikának belső mozgása is vadonatúj problémákat vet fel,* amelyeket kevéssé fogott fel, értékelt, elemzett kritikánk.

A kritika és irodalom közös problémája a ma társadalmi valóságának megragadása, átlátása. Szükséges ezért szembenézni a valóság változó képével, megpróbálni tájékozódni benne, felfedezni az erővonalakat — meglátni az irányt, a távlatokat. Hazánk mindennapi élete is rendkívül sok feloldatlan, sőt helyenként feloldhatatlan antinómiát mutat fel. Az irodalom viszonylag önálló világot alkot a valóság elemeiből, annak átrendezésével és átértelmezésével. Művek és áramlatok ezért és ilyen módon *figyelmeztetnek* a valóság ellentmondásaira, és egyúttal azokra, amelyek a művé alakító írói tudatban is ott vannak. A szocialista realista művészetre is a valóságkutató, a valóság rejtett vonásait feltáró, *kritikai jelleg* a jellemző. A kritikának fel kell figyelnie erre, ugyanakkor feladata a bírálat, a minősítés, a szocialista és a nem szocialista tudati elemek szétválasztása. Irodalmunk 1970 után *a korszakváltás* jegyében áll. Erősödő vonala napjaink és közelmúltunk társadalmi mozgásának szinte közvetlen, a „modern realizmus" módszereivel való ábrázolása. *Ezt a kritikai ágat kell a magyar szocialista realista irodalom egyik legfontosabb áramlataként számontartanunk.* Másik törekvés a magyar történelem újjáértékelése és értékelése, még tágabban a történelem értelmének keresése. Ugyanakkor kivehető törekvése mai irodalmunknak a nemzeti identitás keresése; végül művek és törekvések egy csoportja a történelem, főleg pedig a mai világ eseményeit általánosítva tesz fel alapvető kérdéseket, s fogalmaz meg különféle válaszokat a történelem értelméről, az ember sorsáról, lehetőségeiről. E válaszok közt vannak szocialista vagy (és) humanista szándékú válaszok a történelemfilozófiai általánosítás legkülönfélébb szintjein. A valóság kihívására adott válaszok, s a már áramlattá összeálló művek sora felveti *a magyar irodalom helyének kérdését a ma világirodalmában.* Általános válaszként elmondható: a magyar irodalom a szocialista világirodalom része, legerősebb áramlatként a „kérdező", valóságot bíráló realista vonulattal. Bizonyos elzártság és szünet után irodalmunk *utolérte* az európai szintet, és szinkronban van a világirodalmi áramlatokkal.

Az irodalomtörténész-kritikus eszmefuttatását kiegészítendő, *Gáll István* az írói szemrésből fogalmazta meg véleményét. A szépirodalom és a kritika *egymásra utalt.* A kritikának nyersanyaga az irodalom, ezt elemezve jut el esztétikai és ideológiai következtetésekig — a szépíró pedig a meglevő esztétikai és ideológiai elemekből konstruál munkájához gondolati vázat, amire (jó esetben) olyan művet tud építeni, amiből a kritika megint új törvényszerűségeket elemez ki. Mint író, elsősorban azért olvasok-írok kritikákat — hangoztatta —, hogy tisztázzak magamban elveket, gondolatokat. Tulajdonképpen minden szépíró egyúttal kritikus, legalábbis önmaga kritikusa; enélkül elképzelhetetlen az alkotás. Ezért *szépirodalom és kritika között nincs antagonisztikus ellentét.* Viszont *szükségszerű* a vita, a szembesítés, az értékelés. Nem kevesebb, de több és jobb kritika (önkritika) kell. Különösen így van ez a hetvenes években, mert nehezen értelmezhető világban élünk. Véleménye szerint bizonytalanság érzékelhető a kritikában, sőt a marxista ideológia általában nehezen birkózik meg a hetvenes évek problémáival. Az esztétika alappillérei világszerte megrendültek, ami egyaránt értendő polgári és marxista esztétikára. Mégis sok jó kritika, kritikus van. Az általuk kialakított értékrend valósnak fogadható el, de a sokfelé figyelés, a szükséges mérlegelés jellegteleníti a kritikust. Markánsabb lenne az alakjuk-működésük, ha irányzatokra, személyekre specializálnák magukat. De ezt nem tehetik, ne is tegyék! Egy átmeneti, kereső korszakban együtt kell vajúdniuk, keresniük-kutatniuk az irodalommal. Sokfélét kell megérteniük, támogatniuk.

*

A referátumokat követő *vitát* azzal vezette be *Garai Gábor,* hogy az író *egyszerre* gyönyörködik és kételkedik magában. Nélkülözhetetlen szükséglete, hogy megméressék, kontrollt kapjon, s bár ez a tanácskozás sem oldhatja meg, nyilván, a problémákat, ám adhat őszinte, jó válaszokat azokra. *Fekete Gyula* arról beszélt, hogy az utóbbi időben javult az irodalom légköre. Hiúság és önérzet egyaránt jellemez írót és kritikust, nem ez a mi legfontosabb gondunk. A kritika az arányok művészete, ezért ellentmondást jelez a referátum, ha a kritika szakosodásának igényét pedzi meg. Beszélt a kritika tudományos és etikai hiteléről, hogy miként egyeztethető össze annak szabad vitára hergelő szerepe a politikai felelősséggel. Még ma is akad sok úgynevezett prekoncepciós kritika: az alkotó műhelyeket jellemzi. A jóhiszemű tévedések elévülnek, a kritikus etikai vétségei azonban nem. „Mintha az ínyencek és a konzumkultúra trónszéke között földre szorulna az a művészet — hangoztatta —, mely a legszélesebb néptömegeket akarja meghódítani, holott a szocializmushoz vezető úton ez a főutca." *Almási Miklós* a hetvenes évek irodalmának másszerűségéről úgy vélte, hogy az mindenekelőtt sokszerűséget jelent. Sok minden megváltozott, a változó világba ütközött bele az irodalom, s többféleképpen igyekszik reagálni rá. Persze az élettények megragadása csak az első lépés, a következő az lenne, hogy a sok változást miként lehetséges művészetbe emelni. Míg a hatvanas években akadtak tettre ösztönző, fölszólító, aktivizáló húzóerők a társadalomban, ugyanezek az erők a hetvenes években szétoszlanak, melyről zárójelesen szoktuk volt megjegyezni például a perspektíva elhalványulását. Amikor az olvasó számon kéri a hatvanas évek irodalmát, jeles érdeklődést mutat a hetvenes évek másszerűségét tükröző szociográfia, memoárirodalom és más termékek iránt. *Maróti Lajos* a színház- és a vele együtt járó drámakritikáról szólt, fölvillantva a kritikának azt a hiányosságát, hogy drámákról csupán az élő színházi előadások alkalmán képes szólni. Nem lehet véletlen, ha a drámaírók sokkal kevésbé érzékenyek a kritikára, mint a színházi alkotó-kollektívák: az írott dráma általában megmarad, az élő előadás azonban csak a kritika révén.

Tóth Dezső azokat a körülményeket elemezte, ahol a marxista kritika nem konzekvens. Ilyen az irodalomban megjelenő társadalomkritikai mozzanatokkal szemben, valamint azáltal, hogy megnövelte irodalmunkban a polgári minőségek nagyságrendjét. Akikkel szemben korábban fenntartásokkal élt, most társadalmilag kevésbé izgalmas műveiket gondtalanul nagy alkotásokként mutatja föl. Mintha a befogadás készsége tölcsérszerűen kiszélesedne. Vajon ennek okai a társadalomban, vagy a marxista kritika gyengeségeiben rejlenek? A mi társadalmi rendünk önvédelmi igénye ilyen: az irodalom társadalmi megerősödésének folyamatában nyit tölcsért, szemben azzal az idővel, amikor még felmerült a társadalmi rend megfordíthatóságának veszélye. A polgári minőség értékátrendeződése nem magyarázható a marxista kritika készületlenségével, félszegségével. A hetvenes évek annyi újat hoztak, melyekkel jó évszázados praxissal a modern polgári irodalom foglalkozik.

Végezetül *Hernádi Gyula* a kritika és az irodalom szimbiózisában fellelhető hibákról szólt. Azoknak a fórumoknak a hiányáról, ahol kölcsönösen kicserélhetőek az értékek. És beszélt a kritikák megjelenésének aszinkronitásáról, kiváltképp a rapszodikusan és egyre csökkenő számban megjelenő könyvkritikákról. (A tanácskozás, melynek teljes anyagát — előreláthatóan — a Tiszatáj szeptemberi száma közli, ma további hozzászólásokkal bővül.)

N. L.

Megyei környezetvédelmi megbeszélés

Hétfőn a környezetvédelmi világnapon megyei tanácskozásra került sor Csongrádon az emberi környezet megóvásával foglalkozó szakemberek részvételével. Az eseményen jelen volt *Sebestyén* István, a városi pártbizottság titkára, *Bittó* Gyuláné, a megyei tanács főelőadója, *dr. Török* Judit, a Vöröskereszt megyei titkára és *Lednitzky* András, a Hazafias Népfront megyei bizottságának politikai munkatársa is.

Varga Zsuzsannának, a Hazafias Népfront városi bizottsága titkárának üdvözlő szavai után *dr. Alács* Sándor, a városi tanács elnökhelyettese méltatta a környezetvédelmi világnap jelentőségét. Ezt követően *Takáts* Attila, az Országos Természet- és Környezetvédelmi Hivatal főmunkatársa tartott előadást *Urbanizáció és környezetvédelem* címmel.

Csongrád város általános rendezési tervét, különös tekintettel a környezetvédelem szempontjaira, *Maróthy* Győző, a CSOMITERV városrendezési főmérnöke ismertette. A délelőtti program záróeseményeként Lednitzky András, a Csongrád megyei környezetvédelmi bizottság kitüntetéseit nyújtotta át az elmúlt időszakban kiemelkedő munkát végzett aktivistáknak: *dr. Pálfay* Imrének, *dr. Major* Tibornak, *dr. Nagy* Miklósnak, *Márki-Zay* Jánosnak, *dr. Dragon* Károlynak, *Ornyik* Sándornak és *Szépfalusi* Józsefnek.

A tanácskozás résztvevői ezután megtekintették a Kossuth Művelődési Központban megnyílt *kiállítást,* ahol a város általános iskoláinak legjobban sikerült, környezetvédelmi témájú rajzait, festményeit állították össze tárlattá. Ugyanitt adták át a délelőtt folyamán lezajlott, városi úttörőcsapatok közötti környezetvédelmi járőrverseny díjait.

A szakemberek ellátogattak a HÓDIKÖT csongrádi üzemébe is, ahol megismerkedtek a gyártási folyamattal, az üzem munkájával, majd kerekasztal-beszélgetésen cserélték ki véleményüket a környezetvédelem további, konkrét feladatairól.